

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan Minister van BZK
Van Team verkiezingen CZW en DenB

nota

Nader rapport voorstel van wet Wijziging Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 in verband met de afschaling van bijzondere maatregelen vanwege covid-19 bij verkiezingen

Directie Constitutionele
Zaken en Wetgeving

Contactpersoon

T

Datum
8 juli 2021

Kenmerk
2021-0000363622

Bijlage(n)
2

Aanleiding

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft op 7 juli jl. ambtelijk bevestigd een blanco advies uit te brengen bij het wetsvoorstel tot wijziging van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 in verband met de afschaling van bijzondere maatregelen vanwege covid-19 bij verkiezingen, en de bijbehorende memorie van toelichting. In de ministerraad van 2 juli 2021 is ermee ingestemd dat het wetsvoorstel wordt ingediend na ommekomst van het advies van de Afdeling Advisering van de Raad van State, zonder nieuwe behandeling in de ministerraad. Het wetsvoorstel kan derhalve via het Kabinet van de Koning aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Het ondertekende advies is nog niet ontvangen en derhalve niet bij de stukken gevoegd. Naar verwachting gebeurt dit op 12 juli a.s. Indien u akkoord gaat met de voorgestelde acties, zal het aanbieden van het wetsvoorstel via het Kabinet van de Koning aan de Tweede Kamer niet eerder plaatsvinden dan nadat het ondertekende advies is ontvangen.

Het is van belang dat het wetsvoorstel spoedig wordt ingediend gelet op de beoogde inwerkingtreding op 11 oktober 2021. In dit kader heeft u de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken op 7 juli jl. bij brief verzocht om de behandeling van het wetsvoorstel gedurende het zomerreces te starten. De commissie heeft in zijn procedurevergadering van 8 juli hierin bewilligd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de memorie van toelichting en het nader rapport te ondertekenen. Verzending vindt dan plaats zodra alle officiële stukken zijn ontvangen.

Kernpunten

Het wetsvoorstel schaalt de maatregelen in de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 zo veel mogelijk af. Het advies van de Afdeling geeft geen aanleiding tot wijzigingen in het voorstel. Wel is een tweetal kleine ambtshalve wijzigingen opgenomen. Dit betreft:

1. Een precisering van de uitzondering op het gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding die in de wet is opgenomen voor het dragen van voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen. De aanpassing biedt kiezers

Met opmerkingen

de mogelijkheid om een mondkapje of mondneusmasker te dragen in het stemlokaal, ook wanneer dit niet langer een verplichting is.

2. Indien er een verschil is tussen het aantal tot de stemming toegelaten kiezers en het aantal door het gemeentelijk stembureau voor vervroegd stemmen getelde stemmen, wordt het aantal toegelaten kiezers (verplicht) opnieuw vastgesteld, in plaats van dat dit een bevoegdheid is. Dit is in lijn met de regeling bij een experiment met centraal tellen door een gemeentelijk stembureau.

Toelichting

De volgende wijzigingen worden voorgesteld in het wetsvoorstel:

- Schrappen van de mogelijkheid van briefstemmen voor 70-plussers;
- Het maximaal aantal volmachten dat een kiezer mag aannemen, gaat weer van drie naar het reguliere aantal van twee.
- Vervroegd stemmen in een aantal stemlokalen op de twee dagen voorafgaand aan de reguliere stemmingsdag, blijft als tijdelijke maatregel bestaan. Wel wordt de avondopenstelling geschrapt, en wordt een aantal procedurele aanpassingen voorgesteld.
- De Twv kan geheel of op onderdelen vervallen als de corona-omstandigheden dit toelaten (met de kanttekening dat sommige organisatorische maatregelen, zoals de verlengde termijn voor het afleggen van ondersteuningsverklaringen, op een gegeven moment niet meer zullen kunnen worden aangepast), en de gezondheidsmaatregelen kunnen bij ministeriële regeling buiten toepassing worden verklaard als zij niet langer noodzakelijk zouden zijn.

Ontwikkelingen hiervoor

De door u geaccordeerde nota's voor het in consultatie brengen van het wetsvoorstel en de aanbieding aan de MR worden overgelegd aan de Tweede Kamer. In deze nota's zijn de beleidsmatige keuzes voor het wetsvoorstel en de aanpassingen naar aanleiding van de consultatie aan u voorgelegd. Er zijn u geen separate beslisnota's voorgelegd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Nvt.

Datum

8 juli 2021

Onze referentie

2021-0000363622

MinBZK
dgBRW akkoord

21572

3/6

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

Minister van BZK

Directie Democratie en
Bestuur

Contactpersoon

T

Datum
2 juni 2021

Kenmerk
2021-0000295094

nota

Consultatie wetsvoorstel Wijziging van de Tijdelijke wet
verkiezingen covid-19 ten behoeve van de
herindelingsverkiezingen in 2021

Aanleiding

Bovengenoemd wetsvoorstel is gereed voor consultatie (onder voorbehoud dat de
Ministerraad daarmee op 4 juni a.s. instemt).

Advies/actie

- Instemmen met het concept-wetsvoorstel en de memorie van toelichting;
- Ondertekenen van de brieven aan de VNG, de NVVB, de Kiesraad en de
bestuurscolleges c.q. regeringscommissaris van de openbare lichamen,
waarin u hen vraagt om u uiterlijk op 21 juni a.s. een advies over het
wetsvoorstel te sturen.

Met opmerkingen

en dgBRW
akkoord

Kern

Doel wetsvoorstel

Het wetsvoorstel schaaft de Twv zo veel mogelijk af. De volgende wijzigingen
worden voorgesteld:

- Schrappen van de mogelijkheid van briefstemmen voor 70-plussers;
Motivering: Bij het afschalen worden de maatregelen met inbreuken op de
waarborgen van het verkiezingsproces het eerst geschrapt. Gezien de
vaccinatiegraad is er geen reden om de maatregel van het briefstemmen
nog langer generiek voor deze groep aan te bieden.
- Het maximaal aantal volmachten dat een kiezer mag aannemen, gaat weer
van drie naar het reguliere aantal van twee.
Motivering: zie hiervoor. Het aantal volmachten bij de afgelopen
verkiezingen was lager dan (Tweede Kamer) dan wel gelijk aan
(herindelingsverkiezingen) het gemiddelde bij eerdere verkiezingen.
Weliswaar wordt het briefstemmen voor 70-plussers weer geschrapt,
maar in de toelichting is betoogd dat dat, gelet op de kwetsbaarheid van
de volmachtregeling (risico op schending van een aantal waarborgen
waaraan het verkiezingsproces moet voldoen), onvoldoende reden is om
de uitbreiding van het maximaal aantal volmachten te handhaven.
- Vervroegd stemmen in een aantal stemlokalen op de twee dagen voorafgaand
aan de reguliere stemmingsdag, blijft als tijdelijke maatregel bestaan. Wel
wordt de avondopenstelling geschrapt, en wordt een aantal procedurele
aanpassingen voorgesteld.
Motivering: bevordert de spreiding van kiezers, en kan drukte in het licht
van de afstandsregels helpen voorkomen.

Datum

2 juni 2021

Kenmerk

2021-0000295094

- De Twv kan geheel of op onderdelen vervallen als de corona-omstandigheden dit toelaten (met de kanttekening dat sommige organisatorische maatregelen, zoals de verlengde termijn voor het afleggen van ondersteuningsverklaringen, op een gegeven moment niet meer zullen kunnen worden aangepast), en de gezondheidsmaatregelen kunnen bij ministeriële regeling buiten toepassing worden verklaard als zij niet langer noodzakelijk zouden zijn.

Motivering: gemeenten dienen zich voor te bereiden op de toepasselijkheid van deze regels, maar als de basismaatregelen worden versoepeld, zal dit waar mogelijk ook gelden voor de verkiezingen.

Verlenging werkingsduur Twv

Deze wetswijziging hangt samen met de verlenging van de werkingsduur van de Twv tot 1 januari 2022. De Tweede Kamer geeft op 10 juni schriftelijke inbreng bij het voorgehangen koninklijk besluit.

Tijdpad

Het tijdpad voor het wetsvoorstel is als volgt:

- 4 juni – behandeling MR, instemming (internet)consultatie
- 7-21 juni – (internet)consultatie
- 22 juni – verwerking consultatiereacties
- 23 juni – aanbieding MR
- 25 juni – behandeling MR, instemming adviesaanvraag Raad van State (zo mogelijk machtiging voor indiening bij TK na ommekomst advies)
- 28 juni – wetsvoorstel via KabKon naar Raad van State
- Begin augustus – advies Raad van State, verwerking advies
- Medio augustus – behandeling nader rapport in MR en indiening bij TK
- Half september – behandeling TK (zo mogelijk voor einde reces schriftelijke ronde)
- Eind september – indiening bij EK
- Begin oktober – behandeling EK
- Uiterlijk 11 oktober¹ – inwerkingtreding wetsvoorstel

¹ 11 oktober is de dag van de kandidaatstelling voor de herindelingsverkiezingen. Op die dag moeten gemeenten tevens bepalen wie er kiesgerechtigd zijn. Op grond van de huidige Twv moeten gemeenten dan tevens bepalen wie er per brief mogen stemmen (namelijk alle 70+'ers). Om te voorkomen dat er op 11 oktober een wettelijke verplichting geldt om briefstembescheiden naar de 70+'ers te sturen, moet het wetsvoorstel uiterlijk op die datum in werking treden.

minBZK
dgBRW akkoord

26330

24/6

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan **Minister van BZK**
Van [redacted]

Directie Democratie en
Bestuur

Contactpersoon

T [redacted]

Datum

23 juni 2021

Kenmerk

2021-0000325846

nota

Wetsvoorstel wijziging Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 i.v.m. herindelingsverkiezingen 2021

Aanleiding

Bovengenoemd wetsvoorstel is in consultatie geweest. De reacties uit de consultatie zijn verwerkt. Het wetsvoorstel is nu gereed voor een spoedadvies bij de Afdeling advisering van de Raad van State (via de MR van 2 juli).

Met opmerkingen [redacted]

6 [redacted]

Advies/actie

- Ondertekenen van het aanbiedingsformulier voor de MR. U vraagt de MR om instemming met een spoedadviesaanvraag aan de RvS (de concept-adviesaanvraag is bijgevoegd, maar hoeft nog niet te worden getekend), en om mandaat om het wetsvoorstel na ommekomst van het RvS-advies rechtstreeks in te dienen bij de Tweede Kamer (het voorstel om mandaat te vragen is afgestemd met ambtelijk AZ).
- Telefonisch contact leggen met de vice-president van de Raad van State over de spoedadviesaanvraag (uiterlijk 1 augustus is het advies gewenst, zodat het daarna zonder tussenkomst van de MR kan worden ingediend) en met de voorzitters van de VKC BiZA van de Tweede Kamer en Eerste Kamer om hun medewerking te vragen aan een spoedige behandeling van het wetsvoorstel na het zomerreces (het wetsvoorstel moet uiterlijk 11 oktober 2021 in werking treden). Als u hiermee instemt, zal separaat een belnotitie aan u worden voorgelegd.

Kern

De belangrijkste aanpassingen n.a.v. de consultatie:

- N.a.v. de consultatie met de openbaar lichamen is in de Twv de mogelijkheid opgenomen om wat de maatregelen betreft te differentiëren per gemeente en per openbaar lichaam. Daarvoor is aansluiting gezocht bij de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm)/Wet publieke gezondheid, de wet die de maatregelen bevat die in generieke zin – dus los van verkiezingen – nodig zijn om de pandemie te bestrijden. Ook daarin is reeds differentiatie tussen gemeenten mogelijk m.b.t de coronamaatregelen. Deze passages zijn afgestemd met ambtelijk VWS.
- In de memorie van toelichting is duidelijk gemaakt:
 - Dat het, nu het voornemen is de grondslagen in de Twm ook na 1 september te verlengen, niet meer in de rede ligt dat de Twv in zijn geheel zal worden ingetrokken voorafgaand aan de herindelingsverkiezingen van november a.s. (een mogelijkheid die de Twv wel biedt, maar waar we dus geen gebruik van willen maken). Richting gemeenten is het belangrijk nu die duidelijkheid te geven.
 - Dat er bij de herindelingsverkiezingen op maandag en dinsdag vervroegd zal worden gestemd in het in de wet genoemde minimumaantal stemlokalen in elke gemeente, en dat dit onderdeel

Datum

23 juni 2021

Kenmerk

2021-0000325846

niet alsnog op een later moment vervalt. In de consultatieversie werd dit nog afhankelijk gemaakt van de ontwikkelingen van de pandemie, maar het advies van de VNG c.s. maakt duidelijk dat de herindelingsgemeenten z.s.m. willen weten waar zij op dit punt aan toe zijn. In de memorie van toelichting is beargumenteerd dat de huidige ontwikkelingen rondom het virus gunstig zijn, maar dat de situatie op de wat langere termijn onzeker blijft. Zou dit instrument nu uit de wet worden geschrapt, dan is er geen mogelijkheid meer om daarvan nog gebruik te maken tijdens de herindelingsverkiezingen in november. Mocht de epidemiologische situatie rond die tijd nog steeds gunstig zijn, dan kan het vervroegd stemmen fungeren als instrument om de toegankelijkheid van de verkiezing in brede zin te vergroten.

Een korte impressie van de adviezen en de manier waarop deze zijn verwerkt:

VNG/NVVB/NGB

De VNG, de NVVB en het NGB onderschrijven de keuze om een aantal maatregelen uit de Twv te laten vervallen. Zij vragen om de keuze om de mogelijkheid van vervroegd stemmen in stand te laten, te heroverwegen, of anders beter te beargumenteren. De maatregelen die het meeste inbreuk maken op de waarborgen van het verkiezingsproces (zoals briefstemmen) worden afgeschaft met dit wetsvoorstel, het is nodig enkele maatregelen te behouden. In de toelichting is beargumenteerd dat vervroegd stemmen van de in de Twv voorgestelde maatregelen het meest voor spreiding van kiezers zorgt, en is gewezen op het feit dat de epidemiologische situatie op de wat langere termijn onzeker blijft (zie ook hierboven). Enkele adviezen van de VNG c.s. zijn overgenomen (zoals het advies om, met het oog op de uitvoerbaarheid, het gemeentelijk stembureau voor vervroegd stemmen niet een totaal van de vervroegd uitgebrachte stemmen te laten vaststellen). Enkele andere adviezen zijn gemotiveerd niet overgenomen (zoals het advies om de stemlokalen op de dagen voor vervroegd stemmen pas om 8:30 te openen, dat blijft net als op woensdag 7:30 uur).

Kiesraad

Ook de Kiesraad reageert over het algemeen instemmend. Een aantal adviezen van de Kiesraad zijn overgenomen (zoals het advies om in gemeenten die meedoen met het experiment met centrale stemopneming de telling op kandidaatsniveau van de vervroegd uitgebrachte stemmen pas daags na de stemming te laten verrichten door het gemeentelijk stembureau). Enkele andere adviezen zijn gemotiveerd niet overgenomen, zoals het advies om de mogelijkheid af te schaffen om een stembureau met beperkte toegang in te stellen (in de wetstekst en toelichting is deze mogelijkheid wel nadrukkelijker in de context van covid-19 geplaatst).

Openbare lichamen

Bonaire en Saba (ambtelijk) hebben gevraagd om het mogelijk te maken per openbaar lichaam te differentiëren in de maatregelen. In de toelichting is verduidelijkt dat die mogelijkheid er ook al in de consultatieversie was.